

"Vi er nødt til at stå sammen. Alle sammen."

Politikerne skal tage kunsten alvorligt. Vi skal samarbejde med arbejdsgiverne om de bedste rammer, og så skal fællesskabet og solidariteten i DSF styrkes. Mød formand Benjamin Boe Rasmussen.

Ungesatsning udfordrer skuespillere

På Aarhus Teater går man målrettet efter at tiltrække flere børn og unge, og det stiller nogle anderledes krav til skuespillerne. De konkurrerer ikke mindst med mobiltelefoner og attituder.

Når alderen giver nye muligheder

At blive ældre behøver ikke at betyde et farvel til arbejdslivet. Interview med Vigga Bro og Peter Damm-Ottesen om at gå egne veje og om nye muligheder, når lysten stadig er drivkraften.

#04 2018

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

GF 2018

Foto-reportage fra en dag i
formandsskiftets tegn

SEKRETARIAT FOR DANSK SKUESPILLERFORBUND OG FILMEX

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 8 gange årligt. Oplag: 2.700 eks. - Abonnement: 425 kr. årligt

MAGASINET SCENELIV

Dansk Skuespillerforbund,
Tagensvej 85, 3. sal
2200 København N
Telefon: 33 24 22 00
Mandag-fredag 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:
ck@skuespillerforbundet.dk
Redaktion:
Charlotte Kiberg (redaktør)
Benjamin Boe Rasmussen (ansvarshavende)

Annoncer sendes til: Jette Rydder
jr@skuespillerforbundet.dk
(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må maks. fylde 2800 anslag inkl. mellemrum)

Tryk: KLS Grafisk Hus
Design: FXA

ANNONCEPRISER OG FORMATER (b x h)

Helside annonce (170 x 270) 9.000 kr.
Bagsiden (190 x 260 + beskæring) 9.000 kr.
2/3 side annonce (170 x 192) 6.500 kr.
1/2 side annonce (170 x 133) 5.000 kr.
1/3 side annonce - horisontal (170 x 60) 2.500 kr.
1/3 side annonce - vertikal (54 x 270) 3.500 kr.
Visitkort-annonce (83 x 58) 700 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)
Medlemsannoncer (83 x 58) 350 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)

Annoncemateriale skal afleveres i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.
Særlige annonceønsker:
Kontakt Jette Rydder - tlf. 33 24 22 00

DSF'S BESTYRELSE

Benjamin Boe Rasmussen (formand), Anne Voigt Christiansen, Christian Gade Bjerrum, Christine Exner, Jakob Faueryby, Johanne Nøregård-Nielsen, Kirstine Hedrup, Linnea Voss, Magnus Bruun, Maria Hanke, Max-Emil Nissen, Peder Holm Johansen, Philippa Cold, Rebekka Lund, Søren Bang Jensen, Adam Brix (suppleant), Jakob Svarre Juhl (suppleant).

DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Benjamin Boe Rasmussen
Sekretariatschef: Anna-Katrine Olsen
Vicesekretariatschef: Kim Hansen
Kommunikationschef: Charlotte Kiberg
Chefjurister:
Maj Hagstrøm og Magnus Homann Poulsen
Juridiske konsulenter:
Morten Lisby og Matilde Dahl Petersen
Socialkonsulent: Nanna Møller
Sekretær: Hanne Arlund
Kursuskordinator: Karin Iwersen
Sekretær for formand og sekretariatschef:
Tine Fangel
Regnskabschef og Filmex: Heidi Holm Madsen
Webmaster og Filmex: Jette Rydder
Håndbog og Filmex: Kristine Staffeldt
IT-manager og Filmex: Sengül Kaya-Mortensen
IT-support og Filmex: Kasper Grande
Filmex: Dorte Wriedt
Reception: Bente Wittenborg

DEADLINE TIL NÆSTE NUMMER: 7. AUGUST 2018

Nye regler om databeskyttelse

I Dansk Skuespillerforbund indsamler og behandler vi løbende persondata fra medlemmerne. Vi gør det for at kunne give den bedst mulige service og rådgivning, og det er naturligvis oplysninger, som vi behandler med den allerstørste sikkerhed og fortrolighed. Fra 25. maj gælder nye regler om databeskyttelse, og derfor har vi i sekretariatet været systemer og arbejdsgange grundigt igennem for at sikre, at vi også i fremtiden lever op til lovgivningen.

Det har kun været nødvendigt med ganske små tilpasninger, og du kommer ikke til at mærke forskel, men hvis du har spørgsmål til, hvordan vi håndterer de oplysninger, vi har om dig, er du altid velkommen til at kontakte sekretariatet.

/CK

Tjek din profil

Så er vi endelig i luften med vores nye Skuespillerhåndbog, hvor ny teknik, bedre funktionalitet og mere moderne design er baseret på en lang række interviews med både brugere og medlemmer. Vi har flyttet alt indhold fra den gamle håndbog, dog med undtagelse af få meget gamle billeder, som i sin tid er blevet uploadet i filformater, der ikke benyttes på moderne platforme i dag.

Hvis du ikke allerede har besøgt vores nye håndbog, så tjek din profil og læg eventuelt nye billeder op, hvis dine ikke kom med over. Vi har stadig mulighed for at finde dine gamle billeder og sende dem til dig.

/CK

Fødselsdage

Carl Nielsen	9. juni	85 år
Niels Hemmer Pihl	10. juni	75 år
Peter Michaelsen	12. juni	70 år
Poul Helmer Laursen	12. juni	60 år
Peter Belli	19. juni	75 år
Christina Hildebrandt	19. juni	50 år
Kurt Ravig	21. juni	75 år
Jørn Holstein	11. juli	75 år
Lene Poulsen	13. juli	60 år
Charlotte Elizabeth Munksgaard	14. juli	60 år
Britt Voigt	15. juli	60 år
Rita Angela	16. juli	85 år
Per Scheel-Krüger	23. juli	50 år
Søren Hauch-Fausbøll	27. juli	60 år
Sofie Gråbøl	30. juli	50 år
Lho Jansberg	6. august	80 år
Lars Lønnerup	13. august	70 år
Hans-Christian Leonhard	16. august	50 år
Jytte Andersen	17. august	75 år
Bonna Søndberg	17. august	85 år
Karen-Marie Wedel-Lander	18. august	50 år
Tina Holmer	21. august	60 år
Kirsten Peuliche	23. august	75 år
Ebbe Rosenkilde	28. august	50 år
Taina Anneli Berg	31. august	50 år
Lisbet Lipschitz	2. september	70 år
Ove Raskmark	4. september	70 år

Waage Sandø fyldte 75 år 8. maj. Vi beklager rigtig meget, at Waages fødselsdag ikke var nævnt i seneste nummer af Sceneliv.

#04 2018

Foto: Henning Hjorth

6

"VI ER NØDT TIL AT STÅ SAMMEN.
ALLE SAMMEN."

6

Når man spørger ham, hvad hans drivkraft er, svarer han uden at tøve "raseri". Med et bredt smil.

"Men jeg er faktisk virkelig rasende. Jeg bliver indigneret, når jeg oplever teaterdirektører, der prøver at vride de sidste blodsdråber ud af os til overenskomstforhandlinger. Jeg bliver vred, når jeg oplever, at vi ikke bliver behandlet ordentligt," siger Benjamin Boe Rasmussen. Mød forbundets nye formand, som ser frem til at videreføre arbejdet for solidariteten, mangfoldigheden og ikke mindst for at få kunsten sat på den politiske dagsorden.

Foto: Rumle Skafte

10

UNGESATSNING UDFORDRER SKUESPILLERE 10

I tre år er Aarhus Teater gået målrettet efter at få flere børn og unge til sine forestillinger. Der sker med billige billetter, et varieret repertoire for børn og unge og en vifte af teaterpædagogiske tilbud til lærere og elever i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Da satsningen gik i gang, var hver fjerde publikummer under 25 år. I dag er det hver tredje. Det stiller skuespillerne over for nye udfordringer med at fange publikum, oplever skuespillerne Anne Plauborg og Christian Hetland, som blandt andet konkurrerer med mobiltelefoner og attituder.

Foto: Wilfred Gachau

13

NÅR ALDEREN GIVER NYE MULIGHEDER 13

At være fyldt 60, 70 eller 80 behøver ikke at betyde, at arbejdslivet tørrer ud. Nye muligheder kan opstå, og pludselig kan alderen oven i købet blive din fordel. Vigga Bro og Peter Damm-Ottesen på henholdsvis 80 og 67 år er gået egne veje. Den ene valgte at blive iværksætter og rejser rundt i landet med sine historier. Den anden skiftede spor og blev patientrådgiver, men laver igen tv og film ved siden af. Årene og erfaringen har givet en vis ro, men det er stadig lysten og nysgerrigheden, som driver værket. Og så længe lysten er der, bliver de ved med at arbejde.

Foto: Henning Hjorth

18

FARVEL OG VELKOMMEN 18

Det blev en dag præget af formandsskiftet, da rekordmange medlemmer på generalforsamlingen 27. maj i DGI-byen var med til at sige farvel til Katja Holm og velkommen til Benjamin Boe Rasmussen. En rørende, festlig og dejlig dag, hvor tårer og latter blandedes med faglig debat som optakt til forårsfesten.

FORSIDEFOTO:

Dansk Skuespillerforbunds generalforsamling 2018.
Foto: Henning Hjorth.

DET VAR DENGANG I 2000'erne

Livmoder fylder ti år

I januar 2008 beskrev man i Sceneliv, hvordan Det danske Musicalakademi i Fredericia lancerede Uterus, der har ti års fødselsdag. Dengang udtalte Søren Møller: "Jeg har gennem længere tid gået og småbrokket mig over, at der ikke var nogen, der tog det nationale ansvar for at udvikle musical-genren. Men efter at have surmulet gennem et stykke tid, blev det tydeligere og tydeligere, at det faktisk er den opgave for os. Det bliver en rugekasse for nye idéer, der skal bringe musicalen i Danmark videre." Idéen var at sikre, at der også blev udviklet nogle mere skæve forestillinger og ikke kun de store sikre kassesucceser – ofte importeret fra udlandet. Man ville udvikle to til seks forestillinger hvert år, hvilket senere er øget til mellem fem og ti hvert år, hvoraf to tredjedel skulle være rent danske og en tredjedel med internationalt islæt og potentiale. Omkring halvdelen af de projekter der blev udviklet skulle afprøves. Blandt andet med hjælp fra skuespillere under aftale med Dansk Skuespillerforbund. Blandt resultaterne kan nævnes 'Esaura' og 'Jukeboks' begge fra 2012.

Brugbar båndsalat

I 2002 foldede man i medlemsbladet historien om Hegermann-Lindencrones båndarkiv ud, og den er fascinerende. Hvem har ikke gennem tiderne tænkt sig at være i stand til at rejse tilbage i tiden og høre, hvordan kollegerne sagde deres replikker eller sang for årtier siden? Det kunne man i Hegermann-Lindencrones arkiv der ifølge manden selv "i videst muligt omfang at bringe eftertiden og dens teaterhistoriker et virkeligt levende indtryk af Det Kongelige Teaters virke." Knud Hegermann-Lindencrone var radiomedarbejder og pladeentusiast, og han forestod indspilningerne med hjælp fra lydingeniør Villy Bak. Arkivet indeholder omkring 1600 optagelser fra Det Kongelige Teaters repertoire fra mellem 1948 til og med 1990. Med fondshjælp og takket være fravigelse af rettighederne fra mange skuespillere, er der gennem tiden udgivet en del cd'er med gamle indspilninger. Blandt andet med Lauritz Melchior. Man kan læse mere om, hvor arkivet står i dag på hjemmesiden: <http://www.erikharbo.dk/hegermannlindencrone.htm>

Den gode og den dårlige casting

Vi skal have gennemgået og opdateret Dansk Skuespillerforbunds retningslinjer for god caster-skik, og i den forbindelse vil vi meget gerne høre om dine konkrete oplevelser og dine overvejelser om det at gå til casting. Vores retningslinjer er med til at sikre, at forbundets medlemmer oplever professionelle og loyale castere og en god og konstruktiv casting-procedure i forbindelse med deltagelse i castings til roller i Danmark. Du kan være med til at forme retningslinjerne, når du fortæller om situationer, hvor noget ikke fungerede – eller måske netop gjorde. Hvad gør casting til en god oplevelse?

Send dine forslag og oplevelser til Morten Lisby (mli@skuespillerforbundet.dk). Dine og dine kollegers henvendelser vil danne baggrund for revideringen af retningslinjerne, og de bliver naturligvis behandlet fortroligt.

Nyt medlemsblad i 2008

Gennem tiderne har medlemsbladet heddet mange forskellige ting. I de første seks år af Dansk Skuespillerforbunds liv, var der ikke slet noget medlemsblad, men så udkom 'Dansk Skuespillerforbunds medlemsblad' fra 1910 til 1914, hvorefter der igen ikke var noget blad helt frem til 1921. Siden er det gået fremad. 'Dansk Skuespillerforbunds medlemsblad' udkom igen fra 1911 til 1948, hvorefter bladet frem til 1972 hed 'Skuespilleren'. Fra 1973 til 1983 hedder medlemsbladet 'Fagtidsskriftet for Fællesforbundet for Teater, Film og TV' på grund af en fusion mellem flere forbund, mens 'Teaterbladet' levede fra 1984 til og med 1997. Fra 1998 til 2007 hed medlemsbladet 'Spektakel' og fra 2008 har vi haft det blad, vi kender i dag, nemlig 'Sceneliv'. Der har gennem tiderne været megen debat om medlemsbladet, mange efterlysningskrav efter debattører, der kunne skrive indlæg, men medlemsbladet har også været en sejlvet størrelse, der stadig bakkes op af medlemmerne, selvom der er suppleret med hjemmeside, elektroniske nyhedsbreve, streaming, facebook og andet siden da.

Tre stadier

I forrige årti forsøgte man sig også en kort overgang med vittigheder i medlemsbladet. For eksempel denne her:

"Der er tre stadier i en skuespillers liv:

1: "Hvem fa'n er det?"

2: "Der er han sgu igen!"

3: "Gud, jeg troede han var død!"

Sagen kort

Det koster at overskride fristen

Af juridisk konsulent Morten Lisby

En skuespiller havde fået arbejde på en reklamefilm og indgik helt efter bogen en ansættelsesaftale med producenten, der fulgte reklamefilmmøverenskomsten. De to talte sig desuden frem til en udnyttelse for filmen på ét år.

Så langt så godt, men da fristen for udnyttelse for længst var udløbet, gjorde en kollega skuespilleren opmærksom på, at filmen fortsat var tilgængelig på virksomhedens, altså kundens, officielle YouTube-kanal.

Filmen lå på kanalen til trods for, at der aldrig var blevet forhandlet om en forlængelse af rettighederne, og det var heller ikke tidligere blevet bragt op, at virksomheden ønskede at forlænge samarbejdet. Skuespilleren stod derfor noget uforstående tilbage, da han fik at vide, at virksomheden da ikke havde tænkt sig at betale for de yderligere visninger. Han kontaktede forbundet, som overtog kontakten.

I ophavsretslovens er det slået fast, at du allerede ved frembringelsen af et kunstnerisk værk har ophavsretten til værket og dermed eneretten til at råde over det.

Du kan dele udnyttelsen af værket op både kvalitativt og kvantitativt, og du kan overdrage rettigheder i en given tidsperiode eller til en konkret platform. Det er dog kun retten til de konkrete udnyttelsesformer i den aftalte periode, du har overdraget, ikke mere. Så når en virksomhed bruger dit værk til andet eller bruger det i længere tid, end I har aftalt, så har du krav på et rimeligt vederlag og/eller erstatning og måske også godtgørelse.

Det gjorde vi producent og virksomhed klart, hvorefter skuespilleren ikke alene fik betaling for den senere udnyttelse, men også blev tilkendt en godtgørelse for den forsætlige overtrædelse af både aftalen mellem parterne og skuespillerens ophavsrettigheder.

Forbundet oplever for tiden en stigende tendens til, at virksomheder bruger reklameproduktioner i langt længere tid, end det, der oprindeligt er aftalt. Ring til os, hvis du er i tvivl om dine rettigheder eller har spørgsmål til dine kontraktvilkår.

Anonym rådgivning

**Om sexkrænkelser
og magtmisbrug
i film- og scene-
kunstbranchen**

23 69 79 11

**Telefonen er åben torsdag
og fredag fra 15:00 til 19:00**

”

Vi er nødt
til at stå sammen.
Alle sammen.”

Benjamin Boe Rasmussen er ny formand for Dansk Skuespillerforbund efter Katja Holm. De seneste år har han fungeret som næstformand, og derfor er han allerede godt inde i arbejdet. Men han ser frem til at fordybe sig yderligere og til at videreføre det gode arbejde for solidariteten, mangfoldigheden og ikke mindst for at få kunsten sat på den politiske dagsorden. For kunst og kunstnere, det kan vi ikke leve uden.

Af Louise Kidde Sauntved

Solen skinner fra en skyfri himmel. Husbåden, der det seneste år har dannet ramme om Benjamin Boe Rasmussens privatliv, vugger stille på vandet. Kun et larmende byggeprojekt på den anden side af kajen forstyrrer den komplette idyl. Det ligner sådan et sted, hvor man trækker sig tilbage, når børnene er blevet store og man har tid til at sidde og lave absolut ingenting.

Benjamin Boe Rasmussen har dog ingen planer om at smække benene op. Som nyudnævnt formand for Dansk Skuespillerforbund er det snarere ærmerne, der skal smøges op. For der er arbejde at gøre, selvom Benjamin Boe Rasmussen glæder sig over at overtage, hvad han selv kalder 'en velsmurt maskine, der kører derudaf'.

"Jeg er opdraget til, at dem der har og kan skal hjælpe dem, der ikke har og ikke kan. Det er en pligt som borger, som jeg altid har forsøgt at håndhæve i det omfang jeg kan. Og nu, hvor mine børn er blevet store, og jeg har masser at lave, nu kan jeg give noget videre. Nogle erfaringer. Og måske også tale med en vis vægt," siger han.

Når man spørger ham, hvad hans drivkraft er, er svaret – måske en smule overraskende det brede smil taget i betragtning – "raseri".

"Jeg er faktisk virkelig rasende. Jeg bliver indigneret, når jeg oplever teaterdirektører, der prøver at vride de sidste blodsdråber ud af os til overenskomstforhandlinger. Jeg bliver vred, når jeg oplever, at vi ikke bliver behandlet ordentligt. Både som mennesker og som skuespillere. Jeg er selv voldsomt privilegeret, men jeg kan jo se kolleger, der oplever arbejdsløshed, sygdom eller urimelige ansættelsesvilkår. Og så bliver jeg rasende på deres vegne. Jeg har nok en meget stor retfærdighedssans."

Nogle gange er man nødt til at sprænge ballonen

Heldigvis for de kommende forhandlinger går raseriet hånd i hånd med en evne til at lytte og et ønske om at prøve at forstå.

"Det er nok en af mine helt store forcer. For jeg er jo ikke vred på arbejdsgiverne som sådan. Jeg er vred over, at vi ikke kan mødes og stå skulder ved skulder og forstå hinanden, for vi vil jo alle sammen kunsten det bedste. Og derfor er det enormt ærgerligt, at vi skal mødes som modstandere," siger Benjamin Boe Rasmussen, der erkender, at en økonomisk presset branche selvfølgelig er nødt til at finde nye måder at få det hele til at hænge sammen på.

"Men der skal de altså lære at se os som venner. Så vi sammen kan få gode ideer til, hvor vi kan mødes. Hvordan vi, i fællesskab, kan gøre det bedst muligt inden for de rammer, der nu engang er. Og hvordan vi kan ændre de rammer. For hvis man vil forandre noget, skal man helst gøre det sammen."

Evnen til at lytte forhindrer ham dog ikke i at skære igennem. Benjamin Boe Rasmussen har ikke det store behov for at blive uvenner med nogen. Men han er heller ikke bange for det.

"Nogle gange er man nødt til at sprænge ballonen og sige 'nu er det for meget, nu gider vi ikke være med mere'. Efter jeg har krydset de 50, er jeg blevet endnu bedre til at turde stå fast, og det er et rigtigt godt udgangspunkt, når man skal forsøge at forandre noget. Jeg står ved alt det, jeg tænker og mener. Også det, som ikke er så populært. For man skal kunne snakke om tingene. Om det hele. Og der skal være plads til at være uenige."

Kunsten skal italesættes

Benjamin Boe Rasmussen håber at kunne brede den gode samtale ud, så den både inkluderer medlemmer, arbejdsgivere, politikere og andre fag- og interessegrupper. For sammen står vi stærkest.

"Jeg vil gerne have kunsten på dagsordenen igen. Lige nu føles det lidt som om, den står under 'eventuelt'. Minister for Kultur og Eventuelt. Men der findes ikke nogen mennesker i det her samfund, som ikke bliver påvirket af kunst i deres hverdag. Når de tænder for radioen, når de kører bus og ser en plakat for Det Kongelige Teater. Det er kunsten, der

kan løfte os ud af hamsterhjulet og minde os om, hvorfor vi står op klokken seks om morgenen og tager den bus i regnvejrs for at komme på arbejde. Kunsten er et spejl, som giver os mening og fred. Eller raseri til at ændre noget. Vi kan ikke leve uden kunsten. Derfor skal den også italesættes,” siger formanden med eftertryk.

Han er bevidst om, at han tiltræder formandsposten i en tid, hvor der mere end nogensinde er brug for fælles fodslag og samarbejde om løsninger, der holder, ikke bare nu men også på sigt.

”Der bliver færre og færre midler og derved også mindre og mindre spillerum. Derfor er vi nødt til at få politikerne til at tage hænderne op af lommen og fortælle, hvad de vil med kulturen. ’Vil I os eller vil I os ikke?’ For hvis du vil have fri kunst, er Staten nødt til at sige ’det vil vi gerne støtte.’ Men det kræver, at vi får dem til at forstå, at kunst og kultur ikke er det samme. Vi bliver hele tiden sparket over benene med at kunst er elitært, og ja, det er elitært, fordi det skal udføres af nogen, der er professionelle. Men det skal opleves af alle. Deri ligger forskellen. Kultur er noget *alle* kan og alle kan opleve. Kunst er noget, *nogle* kan, men alle kan opleve.”

Benjamin Boe Rasmussen håber, at han også fortsat selv vil få mulighed for at udøve sin kunst.

”Jeg har ambitioner om at være en arbejdende formand. Det kan nok ikke lade sig gøre de første år, men på sigt vil jeg gerne lave en forestilling om året. Fordi jeg jo godt kan lide det, jeg laver, men også for at fastholde kontakten til faget og kollegerne. Der må ikke komme afstand. Katja har været enormt god til at skabe nærhed og en følelse af, at man altid kunne ringe til hende, og det vil jeg gerne fortsætte. Og der betyder det noget, at folk ved, at man selv er med i det.”

Et fællesskab, hvor vi passer på hinanden

I en branche, hvor flere og flere bliver ansat på korte kontrakter eller som freelancere, er solidaritet og sammenhold vigtigere end nogensinde. Derfor er Benjamin Boe Rasmussen også opsat på at styrke forbundets sociale aktiviteter, som fredagsbar og julefrokoster. For det har større betydning, end man lige tror at mødes i uformelle rammer.

”Det har en enorm værdi at møde sine kolleger, hvis man i en periode har det lidt svært. Så kan man hænge det tunge skelet ovre i døren og få en lille let ja-hat på i stedet. Men det giver også en solidaritet og forståelse for hinanden og hinandens ting. Vi er meget individer i det her fag, fordi de fleste vandrer fra job til job til job uden en fast base. Vi skifter hele tiden både social geografi og reel geografi, og derfor kan man let glemme, at man faktisk er en del af et fællesskab. Og det kan de sociale arrangementer være med til at minde om,” siger Benjamin Boe Rasmussen og understreger, at solidaritet er alfa og omega i et fag, hvor det er vigtigt at være på og blive set, men også at holde fast i et vist prisniveau.

”Folk er altid meget beviste om, hvor det næste job er henne. Og så kan det godt være svært at holde snuden i sporet, hvad angår solidaritet. Hvis man siger nej til noget, er der måske en anden, der vil gøre det gratis i håb om at blive opdaget og blive den næste James Bond, selvom det ikke er sådan, det fungerer. Derfor er det vigtigt at italesætte, at vi er forbundne. Dit problem er vores problem. Jeg ved godt, at det er banalt at sige, at man køber en kasse øl og sætter sig ned og snakker sammen. Men det *er* så banalt. Vi skal skabe et fællesskab, hvor vi passer på hinanden. Og hvis nogen arbejder gratis, så sænker det niveauet for os alle sammen. Og det kan vi ikke holde til,” siger han.

Det handler ikke om skyld eller straf

Solidaritetstanken gælder også den måde, man behandler hinanden på indbyrdes. Der skal være plads til alle. Respekt for alle. Både på og bag scenen og både hvad angår køn, seksualitet, etnicitet og alder.

”#MeToo-kampagnen var en rigtig god ting, der skete på en rigtig kedelig baggrund, hvor nogle skuespillere i USA rejste sig op og sagde ’det her er vores virkelighed, og vi vil ikke finde os i det mere!’ Den bevægelse synes jeg, vi skal ride videre på. For vi har det godt i Danmark, men vi har det bare stadig ikke godt nok. Vi ser masser af eksempler på strukturel ulighed, både på etnicitet, køn og alder, og vi har desværre en tradition for at stå mere fast på vores frihedsrettigheder, end vi har tradition for at stå på de krænkedes side. Men min kongstanke er, at der aldrig er nogen, der er blevet syge eller er døde af at lytte til andre mennesker og høre, hvad der er sket. Og der er heller aldrig nogen, der er døde af at sige undskyld,” siger formanden og opfordrer til at holde fokus på, hvordan man gerne vil have det fremover:

”Det handler ikke om skyld eller straf, men om en kultur, vi skal anerkende har været der – og så skal vi sige ’den kultur skal ikke være der mere.’ Det synes jeg, er helt vildt vigtigt. Men det kræver, at vi kan have en åben debat, og den vil jeg kæmpe for. Jeg bider mig fast, til jeg ikke har flere tænder.”

Alle medlemmer er velkomne til at komme forbi og hilse på Benjamin Boe Rasmussen, når DSF holder velkomstreception for ham fredag 7. september kl. 16.00 på Tagensvej 85.

Benjamin har det seneste år boet på sin husbåd, der ligger i Københavns Havn. Foto: Henning Hjorth.

Din pension er i trygge hænder, men...

kender du til dine fordele?

Din pensionsordning indeholder bl.a. PFA EarlyCare® hvor du får hjælp allerede fra første dag, hvis du bliver sygemeldt i 14 dage eller mere.

Se din ordning og meget mere på mitpfa.dk

Ungesatsning udfordrer skuespillere – på den gode måde

Med en målrettet indsats har Aarhus Teater fået flere børn og unge til sine forestillinger. Det stiller skuespillerne over for nye udfordringer med at fange publikum, oplever Anne Plauborg og Christian Hetland. De skal blandt andet konkurrere med mobiltelefoner og attituder.

Af Henrik Stanek

Nogle piller ved deres mobiltelefon. Andre sidder henslængt for at vise kammeraterne, at en tur i teatret er noget af det dumme, man kan byde dem. Andre igen ser betuttede ud, fordi de ikke har erfaring med at gå i teatret.

I tre år er Aarhus Teater gået målrettet efter at få flere børn og unge til sine forestillinger. Der sker med billige billetter, et varieret repertoire for børn og unge og en vifte af teaterpædagogiske tilbud til lærere og elever i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Da satsningen gik i gang, var hver fjerde publikummer under 25 år. I dag er det hver tredje. I reelle tal tiltrækker teatret cirka 35.000 børn og unge om året.

Christian Hetland i forestillingen 'En Skilsmisse' på Aarhus Teater, hvor han og hans kollegaer spillede alle rollerne – både manden, konen og datteren. 'En Skilsmisse' er en autofiktiv historie, skrevet af Hassen Preisler om hans egen skilsmisse. Foto: Gísli Dúa.

Til alle forestillinger kan skuespillerne mærke, at der sidder flere yngre i salen, men det gælder især til familieforestillinger og på forsøgsscenen Studio, som primært henvender sig til unge.

"Mange unge tænker, at det er gammeldags og kedeligt at gå i teatret, så når vi over, taler vi om, hvordan vi giver dem en på opleveren. Det er altid vigtigt at gribe publikum fra start, men det er ekstra vigtigt med yngre generationer," siger Anne Plauborg.

Hun ser, hvordan mange unge sidder med tændte mobiltelefoner, men langsomt går det op for dem, at der står et levende menneske på scenen.

"Vi fanger deres opmærksomhed, når de ser, at vi faktisk spiller lige foran dem, og at det er til dem. De får en live-oplevelse, som får dem til at lægge den distraherende skærm væk," fortæller hun.

Kollegaen Christian Hetland har lige spillet 'My Heartache brings all the Boys to the Yard' på Studio-scenen, hvor publikum sad i sofaer tæt på skuespillerne.

"Vi var i tæt kontakt med publikum og tog dem med ind i forestillingen. Det gav dem en helt anden oplevelse, end når de færdes på de sociale medier," siger han.

Skuespillere går planken ud

'My Heartache' går i kødet på millenniumgenerationen, som netop har masser af kontakter på sociale medier, men mange unge føler sig ensomme bag skærmene. Også 'Momentet', som er bygget over tekster af rapperen L.O.C., tiltrak mange unge.

"Det var hardcore, når skuespillerne kløede sig i skridtet lige foran publikum," siger Anne Plauborg. Hun spillede ikke med i opsætningen, men til premieren lagde hun mærke til, hvordan mange unge gik fra at lægge afstand til at blive grebet af stykket. Det gjaldt især dem, der var i teatret med deres klasse.

"I 8. klasse vil man ikke nødvendigvis vise kammeraterne, at man kan lide at gå i teatret. I hvert fald ser man ikke sig selv som én, der selv har valgt det," fortæller hun.

Som skuespiller er man nødt til at gå planken ud for at være overbevisende, mener Christian Hetland.

"Vi skal tro på vores arbejde og de valg, vi har taget med stykket. Hvis vi lader os påvirke, taber vi de unge. Omvendt skal vi have respekt for publikum, så det ikke bliver et overgreb. Derfor taler vi meget om, hvordan publikum oplever os, og om vi skal justere til. Det gælder især på de små scener, hvor vi tydeligt kan se og fornemme publikum."

Hvis teenagere keder sig, lægger de ikke skjul på det, så det gælder om at hænge i, tilføjer han.

"Det er rørende, når det lykkes at transformere dem fra at sidde med en hård attitude til, at de begynder at følge med. Ikke ud fra tanken om, at vi 'fik' dem, men fordi vi får dem til at tage vores input til sig."

I både 'Momentet' og '#amlet' rørte skuespillerne ved publikum.

"Vi pressede grænsen for, hvad publikum skal forholde sig til. Det kan kun lade sig gøre, hvis de oplever teatret som et rart sted. Det er spændende at lege med den måde, publikum skal forholde sig til os og rummet på," siger Christian Hetland.

Et ungt publikum stiller andre krav til skuespillerne, oplever Anne Plauborg.

"Den opmærksomhed, vi normalt giver vores medspillere, er vi også nødt til at rette mod publikum. Kan jeg lægge hovedet i skødet på én på første række, eller skal jeg lade være?"

Teatret får en chance til

De to skuespillere ser store perspektiver i teatrets ungesatsning. På den lange bane handler det om, hvorvidt de og kollegerne også har et job om 30 år.

"Der er altid en risiko for, at unge bliver skuffede over en forestilling, men med en billetpris på blot 60 kroner tør de forhåbentlig give teatret en chance til," siger Anne Plauborg.

Det er også vigtigt, at repertoire taltaler dem.

"Teatret er ikke et vidundermiddel, men hvis vi leverer varen, tror jeg på, at vi åbner deres øjne for noget andet, end den hverdag de færdes i. Vi skal udfordre dem, for hvis de keder sig, nytter det ikke, at billetterne er billige," siger Christian Hetland.

Billigere end biffen skal sikre scenekunsten en fremtid

I 30 år er antallet af teatergængere faldet med 30 procent på landsplan. Den udvikling vil Aarhus Teater vende ved at lære børn og unge at se levende skuespil.

Af Henrik Stanek

Det er ikke udelukkende for at give unge en oplevelse, at Aarhus Teater går målrettet efter at få flere under 25 år til sine forestillinger. Teatret gør det også for sin egen skyld.

"På 30 år er publikumstallet faldet med 30 procent. Det gælder både i Danmark og i Europa. Vi er nødt til at sikre fødekæden, og det gør vi ved at bygge relationer mellem scenekunsten og fremtidens publikum," siger pressechef og leder af Aarhus Teater Læring Morten Daubjerg.

Han står i spidsen for teatrets ungesatsning, som han fandt inspiration til på en rejse til teatre rundt om i Europa. Ikke mindst i England.

"Hvor britiske kulturinstitutioner får 20 procent af deres indtægter i offentlig støtte og selv skal skaffe resten fra billetsalg og fonde, er det omvendt i Danmark. Men ud fra meldinger fra skiftende kulturministre vurderer jeg, at vi går i den britiske retning. I England er teatrene nødt til at opfinde, uddanne og tale med publikum, og derfor arbejder de målrettet på at inddrage scenekunst for børn og unge i skolernes faglige undervisning," fortæller Morten Daubjerg.

Unge skal ikke udfylde huller

For tre år siden fik Aarhus Teater doneret lidt over to millioner kroner fra A.P. Møller Fonden til det teaterpædagogiske projekt Ej blot til Lyst. Siden har op mod 450 lærere og 2.250 elever deltaget i kurser, workshopper, rundvisninger og forestillinger på teatret.

Samtidig introducerede teatret kampagnen 'Billigere end biffen', som gør det muligt for unge under 25 år at komme i teatret for 60 kroner. Dengang var hver fjerde publikummer under 25 år.

Anne Plauborg ses her i forestillingen 'Den Gode Vilje' på Aarhus Teater, som Anna, den forkælede overklassepige, der forelsker sig i den fattige teolog, Henrik. Foto: Natascha Thiara Rydvald.

Målet var hver tredje, og det nåede teatret efter et år.

"Vi skal afspejle samfundet, så vi skal have folk i forskellige aldre til at se vores forestillinger. Men børn og unge skal ikke bare fylde huller ud, når en forestilling har svært ved at sælge. Nej, vi vil have dem ind til alle forestillinger, for det er vigtigt, at de får en god oplevelse, så de kommer igen," siger Morten Daubjerg.

Unge vil kunne tale med

Billigere billetter får flere skoler til at tage elever med i teatret. Kunsten er at få unge til selv at vælge at se en forestilling. Også det er lykkedes.

"Selv om det kun koster 60 kroner, skal de bruge tid på det, så det har været afgørende for os at være aktiv på de sociale medier. Men vi kan råbe nok så højt, at anmelderne roser en forestilling. Mund til øre er den bedste måde at få unge i teatret på."

Teatret arbejder bevidst på at strikke et repertoire og en scenografi sammen, der taler til unge. Men de kommer også til både klassikere og musicals.

"Man skulle tro, at unge var til det avantgardistiske og nutidige, men de køber også billet til 'My fair Lady', 'Les Misérables' og 'West Side Story'. De genkender sangene, og de kan krydse

af: 'Den har jeg også set.' Man skal ikke underkende, at de gerne vil kunne tale med om klassikerne," siger Morten Daubjerg.

Et råb påvirker skuespillerne

Selv om Aarhus Teater har fået flere unge publikummer, er satsningen langt fra forbi.

"Unge ved, hvad de går ind til i en biograf. I et teater skal man kende til koder og ritualer. Man sidder for eksempel ikke med sin mobil og sms'er, når der står levende skuespillere på scenen. Vi har også været ude for, at børn har siddet på balkonen og spyttet på publikum nedenfor, så i Ej blot til lyst lærer vi eleverne at være et godt publikum. Hvis de råber i biografen, ændrer det ikke på filmen, men i teatret påvirker det skuespillerne på scenen."

Teatret investerer en million kroner om året i at få flere børn og unge ind. Med øget salg af billetter kommer noget af investeringen hurtigt ind igen, men pressechefen er sikker på, at det også giver et langsigtet afkast.

"Når unge fylder 26 år, stiger billetprisen, men så tjener de typisk flere penge, og vi har forhåbentlig nået af få så stærk en værdi hos dem, at de synes, det er værd at betale fuld pris eller at købe sig til samlerabat eller grupperabat," siger Morten Daubjerg.

Når alderen giver nye muligheder

Arbejdslivet efter de 60 behøver ikke at være domineret af mindre arbejdsglæde og færre tilbud. For skuespillerne Vigga Bro og Peter Damm-Ottesen har arbejdslivet sidst i karrieren budt på nye jobmuligheder både i og uden for skuespillet. De har fundet nye veje at gå, og vigtigst af alt, så er det stadig lysten, der driver værket.

"Når du som kvinde kommer over den 'attraktive alder', bliver rollerne ikke kun færre, de bliver også dårligere, mere ligegyldige," siger Vigga Bro, der har valgt at tage udfordringen op for at bibeholde et aktivt arbejdsliv. Foto: Wilfred Gachau.

Af Michael Müller

Alder har ofte været et varmt emne inden for skuespilfaget. Er jeg for gammel til denne rolle? Hvordan kan jeg bruge min erfaring? Og hvorfor er der ikke flere modne roller? Det er spørgsmål, som man kan stille sig selv efter mange år i faget.

Men at være fyldt 60, 70 eller 80 behøver ikke at betyde, at arbejdslivet som skuespiller er forbi. Nye muligheder kan opstå, og pludselig kan ens alder blive vendt til en styrke rent arbejdsmæssigt.

Det fremgår blandt meget andet af Dansk Skuespillerforbunds nye 60+ undersøgelse, der tegner et billede af, hvordan tilværelsen og arbejdslivet ser ud for scenekunstnere, når de er fyldt 60 og befinder sig sidst i karrieren.

Stadig aktiv

To af dem er skuespillerne Vigga Bro og Peter Damm-Ottesen, på henholdsvis 80 og 67 år. Begge kan nikke genkendende til de problemstillinger og udfordringer, der kan opstå, når man bliver ældre i sit fag, men fælles for dem er, at de ikke har kastet håndklædet i ringen efter et langt liv på teater og film. Skuespiller Vigga Bro fortæller:

"Der er jo specifikke vanskeligheder for kvindelige skuespillere med at få arbejde når de kommer op i alderen. Det har især to årsager: For det første uddannes der lige mange mandlige og kvindelige skuespillere, men der er langt færre kvinderoller end mandlige. Så fra starten er vi mange om buddet. Og for det andet: Når du som kvinde kommer over den "attraktive alder", bliver rollerne ikke kun færre, de bliver også dårligere, mere ligegyldige. Det hænger selvfølgelig sammen med kvindebilledet. Teatret halter en del bagefter, når det gælder kvindeopfattelse," siger hun og fortsætter:

"Jeg har ingen problemer i at gå ind og tolke en rolle og få den til at leve på en scene, det er jo essensen i det at være skuespiller. Vanskelighederne består i, at rollerne bliver færre og dårligere, så man keder sig. Jeg oplever, at det er anderledes for mændene. Her er der langt op i årene flere betydelige og spændende roller, og jeg tror, at det hænger sammen med samfundets syn på kvinder. Men det er en udfordring, som jeg har taget op, og derfor har jeg også levet et meget aktivt arbejdsliv op til i dag, hvor jeg er 80 år."

Hvordan har du fastholdt et aktivt arbejdsliv?

"For mig har det været godt at blive iværksætter og lave mit eget. I dag skriver jeg mine egne tekster, som jeg sætter op på teatre. Jeg rejser rundt i landet med mine historier. Det går godt, og det skyldes, at jeg ønsker at give mig selv det råderum og den mulighed," siger Vigga Bro.

Fandt en ny retning

Fra 1972 til 1996 var Peter Damm-Ottesen ansat som skuespiller på Odense Teater, hvor han spillede alt fra Shakespeare til 'Folk og Røvere i Kardemomme By'. Efter næsten 25 år valgte han at sige sin stilling op på teatret og rejse til København, hvor han blandt andet i 2000 var med i musicalen 'The Phantom Of The Opera' på Det Ny Teater. Men efter de mange forestillinger blev han mæt af teatret. Han følte, det var for konceptuelt og uden plads til leg og til processen. Peter Damm-Ottesen var kørt fast i sit eget fag.

"Jeg orkede ikke mere, og så var der en person, der sagde til mig: 'Hvad med en revalidering?'" Efter mange år på teatret var min krop slidt, og derfor spurgte flere læger mig, om jeg ville have en førtidspension. Men det var jeg slet ikke interesseret i, jeg ville have noget at lave. Så fik jeg tilkendt et uddannelsesforløb, og her endte det med, at jeg kom ind på en master i oplevelsesledelse og oplevelsesøkonomi på RUC. Det handlede

om, hvordan man skaber oplevelser inden for detailhandel, erhverv eller for eksempel teatret. På universitetet havde jeg to fantastiske år, hvor jeg fik understøttelse, men jeg kunne klare mig. Derefter begyndte jeg at arbejde med noget, der relaterede sig til min uddannelse. For mig var det voldsomt vigtigt at fastholde kontakten til arbejdsmarkedet. Jeg tror, det var min redning, at jeg holdt op som skuespiller og fandt en ny vej."

Efter at have endt sin uddannelse og arbejdet nogle år med oplevelsesøkonomi, sad Peter Damm-Ottesen en dag derhjemme og så en tv-dokumentar, der handlede om en ung indvandrer, som sad i fængsel.

"Jeg blev helt opslugt at dokumentaren. Hvor var det almindelige menneske, der støttede ham, tænkte jeg. Få dage efter så jeg et stillingsopslag som bistandsværge for helt almindelige mennesker. Jeg søgte stillingen og kom til samtale i Statsforvaltningen. De valgte én, der var mere erfaren, men de gjorde mig opmærksom på, at de ville slå en stilling op som patientrådgiver på et psykiatrisk center. Jeg søgte stillingen, fik den og har været patientrådgiver lige siden. Min funktion er at være et menneske, der kan stille sig op foran en overlæge og for eksempel sige, at "det her, det er ikke i orden!"

Hvordan kan du bruge din baggrund som skuespiller i dit arbejde som patientrådgiver?

"Som patientrådgiver skal jeg kunne tale med alle mulige mennesker, der er spærret inde. Nogle af dem er meget sindsyge. Jeg skal lytte til noget, som almindelige mennesker kan have svært at kapere. Jeg er deres samtalepartner. Jeg får alt at vide, og jeg tror, at skuespilleren i mig forstår dem, også de forfærdelige ting, som de har gjort, og hvorfor de er gået ned med flaget. Jeg kan sætte mig ind i dem på det menneskelige plan."

Lysten skal drive det

Vigga Bro er ikke så optaget af sin alder, selv om hun er fyldt 80 år. For hende er skuespillet en livsform, som hun sideløbende har suppleret med sit arbejde som dramatiker, iscenesætter og historiefortæller. Alt sammen båret af lyst og nysgerrighed.

"Jeg har nok altid haft en lidt bredere tilgang til mit fag, fordi jeg sideløbende med mit arbejde som skuespiller har skrevet manuskripter, iscenesat og undervist. Det har været og er min interesse at være teatermenneske og ikke bare skuespiller, og det er nok også derfor, at jeg har kastet mig over kunstarten historiefortælling. Jeg er ud af en gammel fortælleslægt. Jeg har sådan set fra jeg var barn studeret historiefortællingen, eller skal vi sige udforsket den. Jeg har også skrevet en lærebog om fortællekunst, samtidig med at jeg har fortalt og digtet. Det er lysten og interessen, der skal drive værket, og så længe jeg har lysten, vil jeg gerne arbejde."

Hvor vigtigt er det for dig at finde nye muligheder og gribe nye chancer i dit fag?

"Jeg synes ikke, at man skal gentage sig selv. Derfor har jeg altid været nysgerrig på andre ting, og lige nu arbejder jeg med den sceniske historiefortælling. Det er et område, der er meget lidt efterforsket, og det synes jeg er utrolig spændende. Der er stadig mange ting, jeg ikke har været igennem, og jeg har faktisk travlt. Det er sjovt, men også en drivkraft, at jeg kan få lov til at tænke nyt i min alderdom. Som ung var der mange ting, jeg ikke tænkte over, men som nu optager mig dybt. Der er jo altid utrolig mange spændende ting i livet, også når man bliver ældre, og samtidig kommer der en vis ro og tænkning, det kan jeg ret godt lide," siger Vigga Bro.

Også for Peter Damm-Ottesen er lysten afgørende for hans eksistens på arbejdsmarkedet.

Efter 30 år på scenen var Peter Damm-Ottesen mødt af skuespilfaget. Han skulle prøve noget nyt. Men i 2013 ringede telefonen igen og nu har Peter medvirket i 'Broen', 'Fasandræberne', 'Dan Dream' m.fl. Og pausen fra skuespillet, siger han, har givet ham den ro til at kunne nyde at spille skuespil igen. Foto: Sarah Bender.

"Jeg har altid arbejdet meget, og det har jeg gjort af lyst. Når jeg tænker tilbage, undrer det mig, at jeg har haft tid til det, men det er gjort af lyst, den har altid været min motor. Det tror jeg er meget kendetegnende for skuespillere – vi er meget lystbetonede. Men når jeg kigger på mange af mine jævnaldrende, er det ikke længere lysten, men nøden der styrer dem. Enten har jeg været heldig eller modig, men jeg har valgt min egen vej. I stedet for at sidde tilbage og vente eller turnere rundt til teaterdirektører har jeg valgt at lave noget andet, og det er lykkedes mig – at spille på flere heste."

Større ro i arbejdet

Peter Damm-Ottesen har ikke spillet teater siden 2001. Men for fem år siden ringede en caster til ham for at spørge, om han ville komme til en casting på tv-serien 'Broen' på DR. Han mødte op, endte med at få en mindre rolle og opdagede, at nervøsiteten og usikkerheden var væk, og at han var i bedre stand til at nyde arbejdet som skuespiller.

"I dag har jeg en ro, når jeg medvirker i en film eller tv-serie. Jeg skal ikke skabe mig en karriere eller gøre indtryk på nogen. Jeg kan klare mig økonomisk uden at være skuespiller. Jeg gør det, fordi jeg synes, det er dejligt, at nogle har brug for mig. Samtidig nyder jeg stadigvæk at spille. Jeg er blevet mere suveræn, og under optagelserne til 'Broen' kunne jeg mærke, at det var lækkert at være med. I dag er jeg heller ikke bange for at begå fejl, når jeg spiller. Jeg er mere fri. Lige nu er jeg i gang med en tv-serie. Her kan jeg mærke på nogle af de andre medvirkende, at de går op i, hvad deres næste job bliver. Disse tanker er jo helt væk for mit vedkommende, fordi jeg har et arbejde ved siden af skuespillet. Måske er det lidt for overskudsagtigt, men jeg er der, fordi det er dejligt, at de har brug for mig."

Hvad betyder din alder i forhold til den ro, du oplever i dag?

Jeg tror, at min pause fra skuespillet har spillet en rigtig stor rolle. Selvfølgelig har alderen også spillet en rolle. Ting, jeg syntes var vigtige som ung, er pludselig ikke vigtige i dag. Jeg vil gerne have et enkelt liv. Jeg møder flere skuespillere, der ikke

har det godt med sig selv, fordi de hele tiden er på vej og skal kæmpe. Men efter 30 år på scenen fandt jeg ud af, at jeg også kunne lave noget helt andet. Jeg opdagede, at jeg ikke kun er skuespiller, jeg kan også meget andet. I dag sidder jeg aldrig på tilskuerrækkerne og tænker, at bare det var mig, der stod på scenen. Jeg har fundet en anden vej," siger Peter Damm-Ottesen og bliver suppleret af Vigga Bro, der på samme måde har mærket en større ro med årene, men også en sund og brugbar tvivl.

"Da jeg var 20-30 år havde jeg en fornemmelse af, at jeg kunne blive et verdensgeni, samtidig med at jeg aldrig syntes, det var godt nok, det jeg lavede. Men jeg var ikke kommet så langt og jeg havde ikke fået lov til at være aktiv i 60 år, hvis jeg ikke havde haft et vist talent. Så meget kan man godt sige til sig selv. Jeg synes, der kommer en større ro på med årene. Men jeg er stadig nysgerrig – det holder mig til ilden."

Endnu ikke på pension

Ligesom mange andre i Dansk Skuespillerforbunds 60+ undersøgelse oplever både Vigga Bro og Peter Damm-Ottesen, at deres fag og branche til tider kræver råstyrke, uanset hvor gammel man er. Men så længe de har lysten, gør det ikke noget, at der er udfordringer, det må også godt være svært, og derfor er de ikke så bekymrede for fremtiden.

"Det interessante ved at blive gammel er, at man kan se horisonten. Man aner, at tiden er knap, så man må hellere bruge timerne. Man planlægger rask væk projekter, der løber over år, vel vidende at man kan blive indhentet, før man får dem realiseret. Man lever med dødeligheden under den ene arm og det evigt varende nu under den anden. Men jeg tjener stadig mine egne penge. Jeg ved ikke, om pension kunne blive aktuelt for mig. Det ved jeg ikke, før jeg får lyst eller jeg bliver tvunget til det. Jeg er klar over, at jeg en dag kommer til at stikke piben ind, men det er jo den skræk, man lever med. Døden og mørket venter for enden af gangen. Det gør mig ikke trist, men giver mig lyst til at nyde hver dag," siger Vigga Bro.

Peter Damm-Ottesen er heller ikke så bange for fremtiden, når det gælder arbejdslivet. Foreløbig ønsker han ikke at stoppe og trække sig tilbage.

"Som patientrådgiver er der ingen aldersgrænse. Så længe jeg kan tænke en tanke og bevæge mig ud, kan jeg fortsætte. Jeg har lige haft en kollega, der stoppede, han var 79 år. I forhold til skuespillet spurgte jeg min caster, hvorfor jeg pludselig er blevet interessant, hvortil han svarede, at det skyldtes min alder. Han sagde, at han kan mærke den meget store erfaring, som jeg har i bagagen, så jeg håber bestemt, at jeg kommer til at lave mere film og tv."

Så du oplever, at din alder og dit udseende kan bruges på film og tv?

"Ja. Når man stadig ser de gode ældre amerikanske og engelske skuespillere, skyldes det, at man kan se et levet liv i deres ansigt og et levet liv, der har givet dem erfaringer. Samtidig oplever jeg, at folk lytter til mig på en anden måde, end de gjorde for 20 år siden, og det må skyldes min alder. Pludselig har det en betydning, det jeg siger. Det har jeg spurgt nogle om, og de siger, at de kan høre, at jeg har en livserfaring og et overblik."

Kunne du finde på at gå på pension?

"Den tanke eksisterer ikke lige nu. Jeg kan ikke se mig selv som pensionist. Jeg har jævnaldrende, der har trukket stikket, og de er optaget af at gå på biblioteket eller passe børnebørn, og der finder jeg nok en større værdi i at arbejde end at have fritidsinteresser."

60+ UNDERSØGELSEN

Dansk Skuespillerforbunds nye 60+ undersøgelse tegner et billede af, hvordan tilværelsen og arbejdslivet ser ud for scenekunstnere, når de er fyldt 60. I undersøgelsen har vi blandt andet spurgt til, om man arbejder, hvor meget og med hvad? Men vi har også stillet spørgsmål om, hvordan medlemmerne har det, om de helt generelt er tilfredse med tilværelsen? Om de for eksempel deltager aktivt i samfundet, bor sammen eller alene – om de ser gamle kolleger? Og endelig har vi kombineret en række spørgsmål om økonomi og pension med oplysninger fra Danmarks Statistik, der fortæller hvor meget, medlemmerne har at leve for, og om de sparer op til pensionen.

Undersøgelsen viser blandt andet, at 8 ud af 10 arbejder hele tiden eller indimellem. Og det har de tænkt sig at blive ved med, også selvom det bliver sværere at få noget at lave. Dansk Skuespillerforbunds 60+ medlemmer er aktive både på arbejdsmarkedet og i samfundet og er i øvrigt umanerligt tilfredse med livet.

5%
på din
lønkonto

Et fællesskab, der betaler sig – især for dig

Vidste du, at Lån & Spar er kundejet? At vi faktisk er ejet af bl.a. dig og de andre medlemmer af Dansk Skuespillerforbund – og mere end 45 andre organisationer? Udover at være en solid bank fra 1880, er vi nemlig også en bank for fællesskaber.

5 % er Danmarks højeste rente

Med fællesskabet følger ekstra gode fordele. Som bl.a. 5 % i rente på de første 50.000 kr. på din lønkonto. Det er Danmarks højeste rente og noget ingen andre banker kan matche.

For Lån & Spar er en personlig bank, vi deler med hinanden.

Sådan får du 5% i rente på din lønkonto

- Du er medlem af Dansk Skuespillerforbund og har afsluttet din uddannelse.
- Du samler din privatøkonomi hos Lån & Spar (LSBprivat®Løn er en del af en samlet pakke af produkter og services, som din økonomi kredittvurderes ud fra).
- Du behøver ikke flytte dine realkreditlån. Men evt. ændringer og nye realkreditlån, skal gå gennem Lån & Spar og Totalkredit.
- De 5 % i rente er på de første 50.000 kr. på lønkontoen. Der er 0 % på resten.
- Rentesatserne er variable og gælder pr. 1. januar 2018.
- Se vilkårene på lsb.dk/medlemsvilkår.

Lån & Spar har samarbejdet med Dansk Skuespillerforbund siden 2017. Det får vi alle sammen mere ud af...

Dansk Skuespillerforbund

lån & spar

din personlige bank

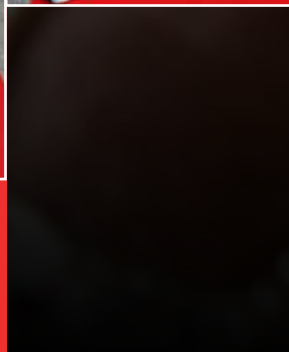
**NYT
MEDLEMS-
TILBUD**

**VIL DU HAVE
5%
PÅ LØNKONTOEN**

Ring: 3378 1994

– eller gå på
lsb.dk/dsf
og book møde

FRA DEN RØDE LØBER

Farvel og velkommen

Det blev en dag præget af formands-skiftet, da rekordmange medlemmer på generalforsamlingen 27. maj i DGI-byen var med til at sige farvel til Katja Holm og velkommen til Benjamin Boe Rasmussen. En rørende, festlig og dejlig dag, hvor tårer og latter blandedes med faglig debat som optakt til forårsfesten.

"Du har været en dominerende, vidende og evigt tilstedeværende formand. Du har kæmpet sindssygt hårdt på alle mulige og umulige fronter for medlemmernes bedste. Du har altid gjort dig umage for at være den bedste udgave af dig selv, og du vil være en inspiration for det videre arbejde for mig og bestyrelsen," sagde Benjamin Boe Rasmussen til en tydeligt bevæget Katja Holm. "Vi bliver ved med at være skide-irriterende, det lover jeg."

Danseren Selene Munoz gav sammen med Stephan Jarl en forrygende surprise-forestilling til Katja Holms afskedsreception.

Sorry. My union says NO

Forkvinden for det amerikanske filmforbund SAG-AFTRA, Gabrielle Carteris, havde taget turen til Danmark for at tale om blandt andet solidaritet og den verdensomspændende #MeToo-bevægelse.

"International solidaritet er mere nødvendig end nogensinde før. Hele verden er vores scene, vi skal have løn for det arbejde, vi laver – og vi skal kunne udføre vores arbejde med værdighed," sagde forkvinden, som mange kender som producent, talkshowværtinde og passioneret fortaler for inklusion og ligebehandling. Mindst lige så mange husker hende nok fra Beverly Hills 90210.

"Sexchikane handler ikke om sex, men om magtmisbrug. Og for at komme det misbrug til livs har vi blandt andet lavet et sæt retningslinjer, en code of conduct, der hjælper vores medlemmer med at sige fra. Regel nummer ét siger, at man ikke går til møder på hotelværelser.

For der er ingen, absolut ingen grund til, at en kunstner skal mødes med en instruktør eller producer på et hotelværelse. Hvis alle følger retningslinjerne kan den enkelte kunstner uden at frygte for sit levebrød sige: "Beklager – det kan jeg ikke. Min fagforening siger nej." /CK

Her er din nye bestyrelse

Benjamin Boe Rasmussen (formand)
 Anne Voigt Christiansen
 Christian Gade Bjerrum
 Christine Exner
 Jakob Fauerby
 Johanne Nørregård-Nielsen
 Kirstine Hedrup
 Linnea Voss
 Magnus Bruun
 Maria Hanke
 Max-Emil Nissen
 Peder Holm Johansen
 Philippa Cold
 Rebekka Lund
 Søren Bang Jensen
 Adam Brix (suppleant)
 Jakob Svarre Juhl (suppleant)

Tak til Daniel Bevensee, Christian Damsgaard, Andreas Jebro, Andrea Deres og Peter Christoffersen, som forlader bestyrelsen.

Måske dagens citat? Christian Damsgaard vakte i hvert fald stor jubel med sin poesi fra talerstolen: "Det har ikke altid været to liderlige enhjørninger henover en dobbelt regnbue."

DSF STUDIO NYE KURSER OG EFTERUDDANNELSE:

Studietur - 5 days in New York

- Masterclasses for musicalperformere,

24.-28. september, *frist 15. juni*

Tag med på studietur til New York og deltag i masterclasses med 3 forskellige undervisere bl.a.

Sheri Sanders og morgentræning på Ripley Gries

Studio med James T Lane. Deltagerne på turen skal naturligvis også se en masse musicals, hvoraf vi forudbestiller til to Broadway shows. Vi tilbyder også et arrangement om tendenser og udvikling i metropolen New Yorks musicals og Broadway shows det sidste årti. Derudover vil der blive rig mulighed for at dyrke New Yorks kulturliv og se forestillinger i alle genrer og afskygninger i byen, der aldrig sover.

ÅBEN STUDIO:

fri træning for 200 kr. pr. halvår:

Improvisation med Ole Boisen,

tirsdage fra 4. september

Improvisation er et værktøj udøvende kunstnere bruger til at holde skarpt fokus, høj intensitet, autentisk nærvær og stor spilleglæde. Du indeholder skæve, skønne, poetiske ideer, du ikke aner,

hvor kommer fra, men som gør dig bedre. Også bedre til i enhver tænkelig castingsituation ikke at gå i baglås, men byde fra det bedste sted i dig.

Ole Boisen underviser i improvisation på film- og teaterskoler og har mange års erfaring som improvisationsspiller på teatret og i tv-programmer.

Filmskuespil med Lotte Svendsen,

onsdage fra 5. september

Hvordan skabes åbenhed og tillid på en ofte presset filmoftagelse? Bliv bedre til at gå målrettet til værks og øv dig i at stille de rigtige og til tider svære spørgsmål. Hos Lotte Svendsen er stilen ofte tragikomisk. Hun har stor interesse for karakterarbejde og er inspireret af Mike Leigh.

Filminstruktør Lotte Svendsen har bl.a. instrueret flere spillefilm og Tv-serier, herunder 'Bornholms Stemme', 'Emmas Dilemma', 'Damen med de Blå Tænder' og senest filmen 'Sikke et cirkus' og film/tv-serien 'Max pinlig'.

Audition, cold read og self tape teknik med

Andreas Lyon, fredage fra 7. september

Andreas Lyon er skuespiller og acting coach, hjemvendt til Danmark efter 10 år i Los Angeles, hvor han har arbejdet på serier som 'CSI' og 'Weeds' samt stået overfor folk som George Clooney, Tim Miller og

Dennis Villeneuve. I Åben Studio arbejdes der med teknikken Cold Read – en udbredt disciplin i Hollywood. Cold Read forøger evnen til hurtigt at se opgaven klart, træffe stærke valg og gå ind i rummet med fornyet sikkerhed og glæde – hvad enten det er hos casteren eller hjemme med self tape.

KURSER:

Blik for køn og diversitet,

29.-31. august, *frist 11. juli*

Formålet med workshoppen er, at den enkelte scenekunstner udvider sin viden med teorier, som ønsker at gøre op med den

traditionelle måde at tænke køn og etnicitet på. Teorierne dekonstruerer de stereotype kønsroller for at bygge dem op på ny og derved udfordrer samfundets forståelse af køn og den identitet, der er knyttet til kønnet.

Dorte Madsen er sceneinstruktør, dramatiker og cand. mag. i teater-, performance- og kønsvidenskab. På workshoppen vil deltagerne også arbejde med instruktør og skuespiller Marthe Sofie Løkeland Eide (N) og skuespiller Marie-Lydie Nokouda (DK).

Senior improvisation 65+

med Pernille Sørensen, 3.-7. september,

frist 3. august

Hjernen er en muskel og jo mere du bruger den, des stærkere bliver den. Som alle andre dele af kroppen kan den blive lidt langsommere med alderen. Det er derfor en god idé at udfordre hjernen på forskellige måder, bl.a. på koncentration, hukommelse og indlæring. Undervisningen er for udøvende kunstnere med lang scenisk erfaring, der i et trykt forum og i selskab med ligesindede, ønsker at træne deres evne til at opfange impulser, etablere adgang til deres kreative åre, samt skabe historier ud fra hvad der opstår i nuet.

Pernille Sørensen er skuespiller og instruktør, med en bred professionel baggrund. Hun har improvisation som speciale både som underviser og udøvende og er medlem af improgrupperne 'Alt på ét Bræt'. Hun har gennem sit arbejde med Keith Johnstones teknik udviklet flere nye impro-former og har etableret et tæt samarbejde med improteatre i udlandet.

Castingkursus med Djamilla Hansen,

11.-13. september, *frist 5. august*

Casting-proces eller resultat? Få det bedste ud af at gå til casting. Der arbejdes med forberedelse til casting, tekstarbejde, improvisation og kameraforståelse. Djamilla har en intuitiv tilgang til casting og lader det der sker i castingen folde sig ud naturligt. Naturlighed, ægthed og tid er aspekter Djamilla vægter højt i en castingsituation. Djamilla har nogle helt klare holdninger til, hvad der fungerer, men hendes primære fokus er at hjælpe skuespillere med at præstere sit bedste i castingen.

Djamilla Hansen har arbejdet som casting director på bl.a. 'En Soap', 'Idealisten', 'Darling', tv-serierne 'Rita', 'Norskov', 'Ditte & Louise' og 'Liberty'.

Masterclass & casting workshop with Nathalie Cheron,

23. & 24.-25. oktober, *frist 10. september*

French casting director Nathalie Cheron has cast nearly 100 films and has worked with some of Europe's most respected directors. She has a clear vision of what an actor should and should not do. She is also Luc Besson's casting director of choice and has cast 'Valerian and The City of a thousand planets'. Nathalie has worked on many major international film shoots such as 'The Bourne Identity' with Matt Damon, 'The Family' with Robert De Niro and with US directors such as Robert Altman, Norman Jewison and Danny Huston.

Læs mere om kommende kurser, Åben Studio, frister og tilmeld dig på hjemmesiden under DSF Studio.

Lad os tage hånd om kunsten sammen

Foto: Henning Hjørth.

En mandag midt i maj mødtes 300 ledere, producenter og andre interessenter fra det danske scenekunsthverv til kongres i Odense. Kulturministeren havde inviteret os til at bruge en dag på at diskutere fremtiden for dansk scenekunst.

Forud var gået et par måneder med debat på Facebook. Debat-ten udviklede sig måske nok, som den slags fb-debatter har det med, i en lidt barnlig og ukonstruktiv retning. Men der var faktisk også nogle rigtig spændende tiltag, og jeg glædede mig. Jeg glædede mig til at mødes på tværs om noget, der er så for- bandet vigtigt for os allesammen, og det gjorde det kun ekstra spændende, at vi i Skuespillerforbundet kom klædt godt på.

Vi havde nemlig, helt i mødets ånd, sat os ned sammen med TIO, landsdelsscenerne, de københavnske teatre og Det kongelige Teater og var nået frem til et fælles, konstruktivt og gennearbejdet forslag, som ville kunne forbedre vilkårene for dansk scenekunst. Og så oven i købet uden at Kulturministeriet skulle have penge op af lommen. Det var ret banebrydende. Både forslaget og selve samarbejdet. Så jeg havde stort mod da jeg gik ind i Odense Kongrescenter.

Det forsvandt dog ligeså stille, som dagen skred frem. Mødet blev til frustration. For alle de mennesker, stort set samtlige de fortalere for kunsten, der var samlet, forsømte chancen for at tale om kunstens *fælles* udfordringer og i *fællesskab* at forsøge at finde retning og løsninger. Vi forspildte chancen for at tale om, hvordan vi kunne samle vores ressourcer og frigøre midler og energi til scenekunsten.

I stedet blev dagen, som vi har set det alt for mange gange før, præget af detail- og partsindlæg og teatre og landsdele, der be- brejdede hinanden og hyttede eget skind. Det var familiefesten fra helvede. For folk havde tilsyneladende glemt, at vi har fælles mål: At sikre kunsten de bedst mulige vilkår.

Det her er ikke en kritik af ministeren eller hendes kongres. Branchen fik en mulighed for at tale med én stemme. Men kul- turministeren kan med al mulig ret sætte sig i stolen i Deadline og sige at dansk scenekunst ikke kan blive enig med sig selv. Så nu løser hun vores problemer. Er det det, vi vil have?

Vi kræver af politikerne, at de skal tage kunsten alvorligt, lytte til os – men hvordan kan vi forvente at blive hørt, hvordan kan vi for alvor være med til at sætte en overordnet retning, når vi bekæmper hinanden og dyrker særinteresser?

Vi lever i en tid, hvor for få tager kunsten alvorligt, men hvis ikke vi selv gør det, hvis ikke vi tager ansvar, hvem gør så?

Jeg drømmer om, at vi som branche i fællesskab gør en indsats – bliver enige om, hvad vi skal med kunsten, hvordan vi bedst sikrer os, at kunsten i Danmark fortsat kan udvikle sig, fortsat kan bevæge og berige danskerne. Vi elsker den alle sammen. Så lad os dog tage hånd om de rammer, vi giver den til at leve indenfor.

Ja, arbejdsgiverne betaler vores løn, men vi har fælles interesser i det her – om ikke andet vil vi kunstnere vel gerne have et sted at gå hen og arbejde. Lad os begynde med at erkende, at vi ikke er fjender i kampen for kunsten og begynde at arbejde sammen. Og lad os tale om, hvordan vi kan gøre tingene bedre – i stedet for, hvordan andre gør dem forkert.

Filmbranchen gjorde det i starten af 90'erne, da de stod sam- men skulder ved skulder. Selvom nogle var virkelig, virkelig uenige – ja, faktisk i en grad, så de kom korporligt op at slås, på trods af det stod de sammen. De skjulte de blåslåede øjne bag solbriller og stod sammen over for politikerne. Og de kæmpede sig frem til fantastiske filmforlig.

Lad os lære af det.

Benjamin Boe Rasmussen,
Formand for Dansk Skuespillerforbund

TEATER V

BØRNBYPEN.DK

JP

BYENKALDER.DK

"...Forfriskende
moderne..."

KULTURKONGEN.DK

DYRENE I HAKKEBAKKE SKOVEN

GREGERSDH.DK

"...Yderst
overbevisende..."

CPH-CULTURE

FRA
5-99
ÅR

BØRNETEATERAVISEN.DK

FYNS AMTS AVIS

22. AUG - 9. SEP

FAUNA

13. - 15. SEP

UDDRIVELSEN

19. - 23. SEP

